



**Eda kommun**

Kommunrevisionen

2017-10-03

Till:

Kommunfullmäktige

För kännedom:

Kommunstyrelsen

### **Revisorernas utlåtande avseende delårsrapport 2017-08-31**

Vi har granskat kommunens delårsrapport för perioden 2017-01-01 – 2017-08-31. Granskningen har utförts enligt kommunallagen och god revisionsred. I granskningen har vi biträttats av sakkunniga från KPMG.

Revisorernas uppgift är att bedöma om resultatet i delårsrapporten, som enligt 8 kap 20 § KL skall behandlas av fullmäktige, är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Bedömningen gäller dels de finansiella målen och dels målen för verksamheten.

I vårt arbete med att bedöma de finansiella och verksamhetsmässiga målen och riktlinjerna har vårt uppdrag begränsats till att omfatta en bedömning av finansiella mål, mot bakgrund av att kommunfullmäktige inte fastställt några verksamhetsmässiga mål med tydlig anknytning till god ekonomisk hushållning för 2017.

De finansiella målen med koppling till god ekonomisk hushållning som fullmäktige fastställde i samband med årets budgetbehandling är följande:

- Verksamheternas nettokostnader inklusive avskrivningar ska inte överstiga 97,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för perioden 2017 – 2019.
- Resultatnivån för respektive år under planperioden ska inte vara lägre än 1,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Kommunens låneskuld skall inte öka.

Vi har noterat att kommunen redovisar ett resultat på 13,9 Mkr i delårsrapporten, vilket är en avsevärd förbättring i jämförelse med budget för helåret som är 2,4 Mkr. Prognosen för 2017 utgör -12,4 Mkr vilket är avsevärt sämre än budgeten för året.

Vår bedömning är, utifrån den avlämnade prognosen för 2017, att kommunens resultatmål inte kommer att kunna uppnås. Då kommunen tagit upp nya lån är det även klart att kommunens målsättning avseende upplåningen inte kommer att kunna uppnås under 2017. Vår övergripande bedömning är därför att resultatet i delårsbokslutet för 2017 inte är förenligt med kommunfullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning.



2017-10-03

## Eda kommun

Kommunrevisionen

Utöver ovanstående konstaterar vi att delårsrapportens uppställning med förvaltningsberättelse, driftredovisning för respektive styrelse och nämnd, resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys i huvudsak följer god redovisningssed. Samtidigt menar vi att utrymme för förbättringar finns utifrån ett läsarperspektiv på bl a dokumentets överskådlighet, layout och relevans. Det finns även en förbättringspotential i att samma principer för periodisering används i delårsrapporten som i årsredovisningen.

I övrigt hänvisar vi till de sakkunnigas rapport (bilaga).

Vi översänder härmed vårt utlåtande och emotser *kommunstyrelsens* svar senast den 30 december 2017, med en redogörelse för vilka åtgärder styrelsen avser att vidta med anledning av våra iakttagelser.

Kommunens revisorer

Gunnar Andersson  
Ordförande

Göran Persson  
Vice Ordförande

Malin W. aljeståhl

Lennart Olsson

Thorbjörn Johansson



**Eda kommun**

Översiktlig granskning av delårsrapport  
Revisionsrapport

Audit  
KPMG AB  
*2 oktober 2017*  
*Antal sidor: 10*

## **Innehåll**

1.	Sammanfattning	1
1.1	Finansiella mål och god redovisningssed	1
1.2	Mål för verksamheten	2
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte	2
4.	Avgränsning	2
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig styrelse	3
7.	Metod	3
8.	Projektorganisation	3
9.	Anvisningar och styrdokument	3
10.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	4
10.1	Bakgrund	4
10.2	Finansiella mål	4
10.3	Verksamhetsmål	4
11.	Delårsrapporten i övrigt	5
11.1	Innehåll	5
11.2	Förvaltningsberättelsen	5
11.3	God ekonomisk hushållning	6
11.4	Balanskravet	6
11.5	Resultaträkning	6
11.6	Jämförelsestörande poster	7
11.7	Balansräkning	8
11.8	Kassaflöde	8
11.9	Verksamhetsberättelse	8

## 1. Sammanfattning

Vi har av Eda kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2017-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL<sup>1</sup> bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

Vid en sammanställning av kostnadsutvecklingen framkommer att nettokostnaderna, rensat från engångsposter, från 2011 fram till 2015 överstigit skatteintäkter och generella statsbidrag. Under 2016 var dock nettokostnaderna lägre. För år 2017 har ett resultat på 2,4 Mkr budgeterats, delårsrapporten visar ett resultat uppgående till 13,9 Mkr. Den lämnade prognosen för verksamhetsåret pekar på ett resultat på -12,4 Mkr.

Den stora skillnaden mellan delårsresultatet och helårsprognosen kan till viss del förklaras av en positiv effekt från semesterlöneskuldens minskning med cirka 8,5 Mkr. En annan anledning, som är svår att bedöma beloppsmässigt, är att många mindre delposter inte periodiseras lika noggrant i delårsrapporten som i bokslutet. Vi ser här en förbättringspotential till kommande år där samma principer för periodisering används i delårsrapporten som i årsredovisningen vilket troligtvis skulle ge ett mer rättvisande delårsresultat.

### 1.1 Finansiella mål och god redovisningssed

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt delårsrapporten inte fullt ut är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen. Våra slutsatser beträffande de finansiella målen finns närmare beskrivna under avsnitt 10.2.

I den av fullmäktige fastställda budgeten för år 2017 anges tre övergripande finansiella mål för kommunen:

- Verksamheternas nettokostnader inklusive avskrivningar skall inte överstiga 97,5% av skatteintäkter och generella statsbidrag.  
*Enligt prognosen för 2017 förväntas nettokostnaderna överstiga fullmäktiges nettokostnads mål.*
- Resultatnivån för respektive år under planperioden ska inte vara lägre än 1,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.  
*Målet kommer enligt prognos inte att uppnås under 2017*
- Kommunens låneskuld skall inte öka.  
*Kommunen har tagit upp lån under 2017 för byggande av ny förskola i Charlottenberg, vilket innebär att det övergripande målet avseende låneskulden inte är uppfyllt.*

---

<sup>1</sup> Kommunallag (1991:900)

## **1.2 Mål för verksamheten**

I budgetdokumentet presenteras ett antal verksamhetsmål samt aktiviteter för att nå dessa mål. Målen har varierande karaktär och mätbarhet och ingår i budgetens respektive plan för verksamheterna. Av dokumentet framgår inte om några av de verksamhetsmässiga målen bedöms vara av betydelse för kommunens goda ekonomiska hushållning.

En redovisning av målen görs i delårsrapportens redogörelse för respektive verksamhet men någon samlad bedömning av målen har inte intagits i delårsrapportens avsnitt om helårsprognosen och någon avstämning av kommunens verksamhetsmässiga mål görs inte, som för de finansiella målen. Vi har därför avgränsat vår bedömning av kommunens mål för god ekonomisk hushållning till att omfatta de finansiella målen.

## **2. Bakgrund**

KPMG har av Eda kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2017-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL<sup>2</sup> bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorernas uttalanden avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

## **3. Syfte**

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens delårsrapport har upprättats i enlighet med kommunallagen, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för kommunrevisorernas uttalande beträffande delårsrapporten.

## **4. Avgränsning**

Granskningen omfattar delårsrapporten 2017-08-31.

Granskningen av räkenskaperna är översiktlig och avser underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.

I vår granskning ingår inte att i första hand granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

Då några verksamhetsmässiga mål med uttalad koppling till god ekonomisk hushållning inte presenteras i budget och delårsrapport begränsas vår bedömning av måluppfyllelsen till de finansiella målen.

---

<sup>2</sup> Kommunallag (1991:900)

## **5. Revisionskriterier**

Vi har bedömt om delårsrapporten i allt väsentligt följer

- Kommunallag, KL och Kommunal redovisningslag, KRL
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har även bedömt om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

## **6. Ansvarig styrelse**

Granskningen avser kommunstyrelsens delårsrapport som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Denna rapport är saklighetgranskad av personal i kommunens ekonomistab.

## **7. Metod**

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument huvudsakligen delårsrapporten med underlag
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Stickprovsvis avstämning och verifiering av väsentliga balans- och resultatposter mot specifikationer, med tillhörande underlag, i den omfattning som krävs för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.
- Översiktlig analys av resultaträkningen

## **8. Projektorganisation**

Granskningen har genomförts av Peter Rosengren, auktoriserad revisor och Anders Naeslund, certifierad kommunal revisor.

## **9. Anvisningar och styrdokument**

I KRL framgår att kommunerna ska upprätta minst en delårsrapport som ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret, d v s högst åtta månader. Det är även den

rapport som faller inom ramen för denna period som ska behandlas av fullmäktige och som revisorerna ska göra en bedömning av.

Eda kommun redovisar delårsrapporten per den 31 augusti.

## **10. Bedömning utifrån fullmäktiges mål**

### **10.1 Bakgrund**

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

### **10.2 Finansiella mål**

I den av fullmäktige fastställda budgeten för år 2017 anges tre övergripande finansiella mål utöver det budgeterade resultatet för verksamhetsåret 2017:

- Under perioden 2017 – 2019 skall verksamheternas nettokostnader inklusive avskrivningar inte överstiga 97,5% av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Resultatnivån för respektive år under planperioden ska inte vara lägre än 1,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Kommunens låneskuld skall inte öka.
- Det budgeterade resultatet för kommunen verksamhetsåret 2017 uppgår till 2,4 Mkr.

Av delårsrapportens avstämning av de finansiella målen framgår bl a följande:

- Det övergripande målet avseende verksamhetens nettokostnader kommer *inte* att kunna uppnås under det enskilda året 2017.
- Det prognostiserade resultatet på -12,3 Mkr för 2016, innebär att målet om ett resultat som uppnår 1,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag *inte* beräknas kunna uppnås.
- Kommunen har tagit upp lån under 2017 för byggande av ny förskola i Charlottenberg, vilket innebär att det övergripande målet avseende låneskulden fram till 31 augusti *inte är uppfyllt*.

#### *Kommentar*

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt delårsrapporten inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen.

### **10.3 Verksamhetsmål**

I budgetdokumentet presenteras ett antal verksamhetsmål samt aktiviteter för att nå dessa mål. Målen redovisas i budgetens verksamhetsplan för respektive verksamhet och är av varierande karaktär



och mätbarhet. Vissa verksamhetsmål följs som tidigare upp i delårsrapportens verksamhetsberättelser för respektive verksamhet.

Delårsrapporten innehåller ingen övergripande bedömning av hur de verksamhetsmässiga målen förväntas falla ut och vi har inte heller kunnat identifiera om några av de verksamhetsmässiga målen anses vara av betydelse för kommunens arbete för en god ekonomisk hushållning och därmed föremål för revisorernas uttalande. Vi har därför inte bedömt måluppfyllelsen för de verksamhetsmässiga målen.

## **11. Delårsrapporten i övrigt**

### **11.1 Innehåll**

Enligt KRL 9:2 och RKR 22<sup>3</sup> ska delårsrapporten innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående års utgång. Delårsrapporten ska som minimum innehålla en förkortad förvaltningsberättelse, balans- och resultaträkning samt vissa andra upplysningar. Uppgift ska lämnas om:

- Sådana förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning
- Sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen som har inträffat under rapportperioden eller efter dennes slut

### **11.2 Förvaltningsberättelsen**

Enligt KRL 9:2 och RKR 22<sup>4</sup> ska delårsrapportens förkortade förvaltningsberättelse innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående års utgång. RKR:s rekommendation skall tillämpas från och med år 2014. Uppgift ska lämnas om:

- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut, men innan delårsrapporten upprättas, och som inte på annat sätt beaktas i delårsrapporten.
- Upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet.
- En samlad, men övergripande, redovisning av kommunens investeringsverksamhet.
- En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- En samlad bedömning om huruvida målen för god ekonomisk hushållning kommer att kunna uppnås.
- En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.
- Upplysningar om hur den kommunala koncernen definieras/avgränsas, vilka juridiska personer den består av och hur den förändrats i sin sammansättning under delårsperioden.

---

<sup>3</sup> Rådet för kommunal redovisning, rekommendation 22

<sup>4</sup> Rådet för kommunal redovisning, rekommendation 22

En samlad bedömning av huruvida målen för god ekonomisk hushållning skall kunna uppnås och hur helårsprognosen förhåller sig till fastställd budget lämnas i delårsrapporten i avsnittet ”Helårsprognos för kommunen”, där en avstämning av de finansiella målen mot prognostiserat resultat görs. I avsnittet görs även en samlad bedömning av hur helårsprognosen förhåller sig till fastställd budget för respektive verksamhet och kommunen totalt. En avstämning av balanskravet görs också i avsnittet.

### **11.3 God ekonomisk hushållning**

I kommunallagen finns de fr.o.m. år 2000 gällande reglerna om balanskravet, vilka innebär att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt lagens 8 kap § 5a regleras inom tre år. I kommunallagen stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

De finansiella mål som fastställts i Eda kommuns budget får antas utgöra kommunens definition på god ekonomisk hushållning även om detta inte tydligt uttrycks i budget eller delårsrapport. De finansiella målen innebär, som tidigare beskrivits i avsnitt 10.2, att kommunens resultat skall motsvara viss andel av erhållna skatteintäkter och generella statsbidrag samt att kommunen inte skall ta upp lån.

### **11.4 Balanskravet**

Kommunallagens sk balanskravsregler får anses utgöra en miniminivå för vad som kan betraktas som god ekonomisk hushållning. Enligt vår bedömning kommer kommunen inte att uppnå kommunallagens krav på en ekonomi i balans per 2017-12-31.

Kommunens delårsrapport innehåller en prognos för 2017 på -12,4 Mkr vilket innebär att balanskravet inte kommer att uppnås för året.

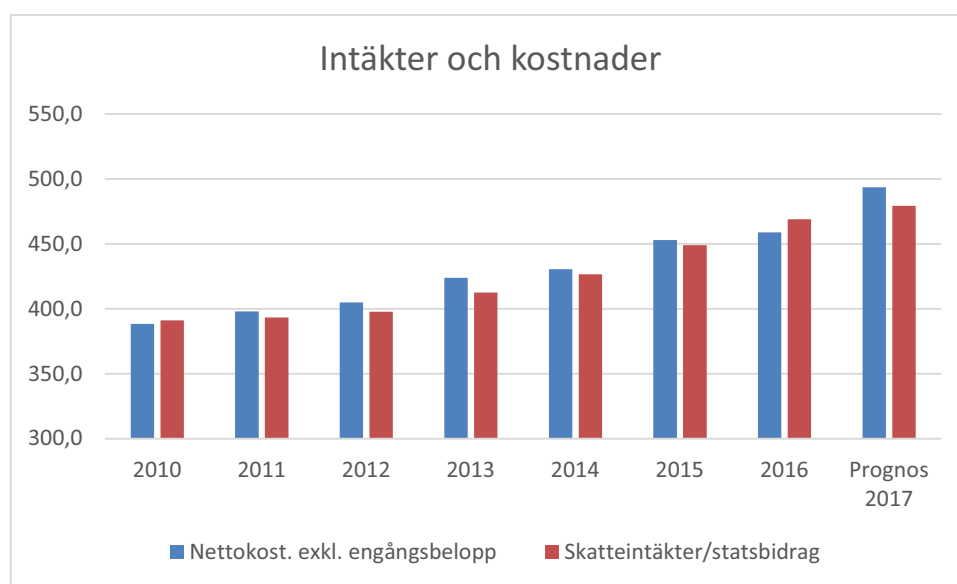
### **11.5 Resultaträkning**

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för åren 2011 – 2017.

Tabellen och diagrammet nedan visar utvecklingen av verksamheternas nettokostnad samt kommunens skatteintäkter. Uppgifter avseende åren 2011 – 2016 har hämtats från årsredovisningar för respektive år. Beloppen för 2017 är hämtade ur kommunens aktuella delårsrapport.

### **Kostnader och intäkter 2010-2017**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Prognos 2017
Nettokostnad	388,4	398,0	397,5	416,6	430,6	453,1	459,7	493,6
Nettokost. exkl. eng.	388,4	398,0	404,8	423,8	430,6	452,9	458,9	493,6
Skatteintäkter/statsb	391,0	393,3	397,7	412,4	426,5	449,0	469,0	479,3



Nettokostnaden för 2017 förväntas enligt årsprognosen att öka från 459,7 Mkr till 493,6 Mkr vilket motsvarar en ökning med 7,4 %. Diagrammets staplar för nettokostnad, rensad för engångsbelopp, visar att nettokostnaderna från 2011 fram till 2015 överstiger skatteintäkter och generella statsbidrag. 2016 var dock nettokostnaderna lägre medan det för 2017 prognosticeras åter för högre nettokostnader än skatteintäkter och generella statsbidrag.

Utvecklingen av nettokostnaderna har gjort det svårt för kommunen att uppnå sina finansiella mål avseende resultatet.

Resultatet i delårsrapporten (+13,9 Mkr) är liksom tidigare år betydligt bättre än resultatprognosen (-12,4 Mkr) för helåret. En anledning är att förändringen av semesterlöneskulden påverkar delårsresultatet med cirka +8,5 Mkr. Det är korrekt bokfört men enligt RKR:s rekommendation avseende Delårsrapportering bör kommunen lämna upplysning av den typen av periodiska avvikelser när de har en väsentlig påverkan. En annan anledning, som är svår att bedöma beloppsmässigt, är att många mindre delposter inte periodiseras lika noggrant i delårsrapporten som i bokslutet. Vi ser här en förbättringspotential till kommande år där samma principer för periodisering används i delårsrapporten som i årsredovisningen vilket troligtvis skulle ge ett mer rättvisande delårsresultat.

## **11.6 Jämförelsestörande poster**

Enligt RKR:s rekommendation om extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål är det väsentligt att kommentera viktiga händelser eller transaktioner för att kunna analysera och göra jämförelser.

Under 2012, 2013 och 2015 ingår återbetalningar från AFA med 7,3 Mkr, 7,2 Mkr respektive 3,5 Mkr. Då posterna är av engångskaraktär och inte hänförliga till kommunens ordinarie verksamhet betraktas de som jämförelsestörande poster. Ytterligare utbetalningar från AFA Försäkring kommer troligtvis inte att ske de närmaste åren.

## 11.7 Balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för perioden 16-08-31--17-08-31.

Belopp i Mkr	2017-08-31	2016-12-31	2016-08-31
<b>Balansomslutning</b>	566,7	539,3	521,9
<b>Redovisat eget kapital</b>	425,1	411,1	428,9
<b>Soliditet redovisad</b>	75,01%	76,23%	82,18%
<b>Omsättningstillgångar</b>	115,8	106,7	93,8
<b>Kortfristiga skulder</b>	109,5	97,1	63,6
<b>Balanslikviditet</b>	105,75%	109,89%	147,48%

Den översiktliga granskningen utgår från att periodiseringar har skett i enlighet med god redovisningssed och på den nivå som är rimligt i ett delårsbokslut. Som nämnts under punkt 11.5 så sker periodiseringarna inte lika noggrant i delårsrapporten som i årsredovisningen.

Semesterskulden har beräknats per 2016-08-31.

Pensionsskulden har beräknats utifrån KPA:s prognos för 2017 .

Kommunen har samlade fordringar på migrationsverket på ca 12 Mkr på balansdagen 2016-08-31 där 4,0 Mkr återstår från 2016. Vi har tagit del av kommunens underlag.

### *Kommentar*

Vi har i vår granskning översiktligt granskat kommunens betydande balansposter. Vi har inte gjort några iakttagelser av sådan art att bedömningen av kommunens resultat och ställning per den 31 augusti skulle kunna påverkas väsentligt.

## 11.8 Kassaflöde

Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamheten och investeringar/finansiering har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

I kommunens delårsrapport ingår en kassaflödesanalys som omfattar kommunen och kommunkoncernen.

## 11.9 Verksamhetsberättelse

Verksamhetsberättelsen innehåller kommentarer om det ekonomiska läget för respektive verksamhet. Nedanstående tabell återger helårsprognosen för respektive verksamhet i förhållande till 2017

års budget. Förklaringarna till prognostiserade avvikelser mot budget bygger på de uppgifter som kommunen lämnat i sin delårsrapport.

<i>Verksamhet, resultat i Mkr</i>	<i>Budget 2017</i>	<i>Prognos 2017</i>	<i>Avvikelse budget-prognos</i>
<b>Kommunledningsstab</b>	-53 545	-52 595	950
<b>Bildning</b>	-195 124	-207 424	-12 300
<b>Vård och stöd</b>	-186 247	-194 947	-8 700
<b>Samhällsbyggnad</b>	-40 992	-35 692	5 300
<b>Finansförvaltning</b>	478 294	478 294	0

Större prognosticerade avvikelser föreligger främst i verksamheterna Vård och stöd samt Bildning.

Inom Bildning bidrar ett flertal verksamheter, men främst Hierneskolans och Gunnarbyskolans till den negativa avvikelsen. Orsaken är främst höga personalkostnader.

Inom Vård och stöd är det främst LSS som har större negativa avvikelser, -9,1 Mkr.

Den positiva avvikelsen inom Samhällsbyggnad är huvudsakligen hänförlig till HVB/flyktingverksamhet.

I respektive verksamhets berättelse återfinns ett avsnitt om den närmaste framtiden inom respektive område. Däremot saknas en sammanhållen redogörelse för hur kommunstyrelsen analyserar och avser att agera på sikt för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

KPMG, dag som ovan

Anders Naeslund  
*Auktoriserad revisor*  
*Certifierad kommunal revisor*